

En bygderoman om Österhaninge

Boken kommer ut 1956, författaren, född 1896 som Birger Karlsson i en statarlänga på Björksättra i Huddinge, bodde under några få år i Österhaninge runt 1910. Den blivande författaren kom till Söderby Gård i Österhaninge år 1908 med modern och fosterfadern, flyttade ensam 1909 för en kort tid till torpet Brink för att 1910 flytta till Kvarntäppan där han blir till 1913 då han tar värvning vid Göta Livgarde, han är åter på Kvarntäppan 1915.

Under denna tid döms han två gånger för stöld och behandlas också på Långbro Sinnessjukhus. Han skriver också in sig på Stockholms Sjömanshus men mönstrar aldrig på någon båt.

I Österhaninges församlingsbok förs han som obefintlig 1920, under båda sina efternamn, men med blyertsanteckningar om obefintlighet redan 1916. År 1926 dyker han upp på Kungsholmen i Stockholm som skraddare, gift första gången med Helly Hilda Englund från Härnösand.

År 1927 får han ett diktverk "Tänkt och känt" utgivet och 1934 kommer hans första roman ut, "Trångt", hans sista publicering blir romanen "De ville också leva" som kom 1958.

Totalt ges 21 titlar ut, ingen går dock till den litterära historien även om de av vissa bedöms som "välskrivna".

Wårdh framlever sitt liv på olika ställen i Stockholm, gift ytterligare två gånger innan han avlider 1967. Han vårdas med jämna mellanrum på olika institutioner framförallt för sin hypokondri, hustru nummer två var sjuksköterskan Lovisa Margareta Freij född 1905, de träffades i dessa sammanhang och gifter sig 1932.

Henne överger han dock efter en stipendieresa till Österrike i början på 50-talet då han träffar Ingeborg Biederman, född 1927 i Österrike, de gifter sig 1955.

När Birger avlider 1967 tar hustrun sitt eget liv veckan efter enligt deras överenskommelse.

Miljöerna hämtade från i huvudsak byn Alby, men med utvikningar till Hammarby och Högsta. Det är noterbart att författaren inte arbetade eller bodde i någon av dessa byar under sin tid i Österhaninge.

Nu levande kyrkbygdsbor kan dock berätta att han under slutet på 40 -början 50-talet cyklade runt i byarna, troligen för att inhämta underlag för den kommande boken. Han upplevdes då som lite "egen", väldigt få hade då någon vetskap om hans tidigare liv på bygden eller att han gett ut uppemot 20 böcker.

När boken kom ut 1956 och blev känd i bygden och karaktärerna och platserna "lästes upp", skapade den diskussioner. Många av de personer som fått låna ut sina lätt spårade karaktärer var fortfarande i livet, några av dem upplevde säkert med stolthet författarens beskrivning av "sig själv" men många hade svårt att acceptera blandningen av sanning och litterära konstruktioner.

Några personer har också fått låna ut sitt namn till en mycket negativ och nedsättande beskrivning.

Författaren var trots en ganska stor produktion föga känd i allmänhet och naturligtvis än mindre i bygden, han bor ju bara här några år på 1910-talet som mycket ung.

Denna text är en inledning till en artikel i ämnet som jag arbetar med tillsammans med Rune Karlsson. Vi är tacksamma för all information om författaren, boken i allmänhet och de beskrivna personerna.

Haninge i juli 2015

Sune Nilsson, nils.sune.nilsson@gmail.com